

който очаквалъ въ България заповѣдъ за действие, бива съобщено да не предприема нищо съ своитѣ четници, понеже Сърбия оттегляла поддръжката си . . . Само година следъ това Раковски пише една статия върху сръбско-българскитѣ политически отношения (1863), гдето поличава голѣмо недовѣрие къмъ западната съседка; а още една година покъсно той издава книгата си Българскиятъ вѣроизповѣденъ въпросъ (1864), гдето целитѣ на българското духовно движение и на борбата срещу Фенеръ сж формулирани тъкмо тъй, както ги схваща и Селимински. „Що се изисква сега отъ наша страна да противоположимъ на тия наши непримирими враждебници?“ пита се Раковски, като говори за гърцитѣ и тѣхния панелинизъмъ. И той посочва като главни срѣдства за отбрана на българщината: 1) „разпространението на българския ни езикъ навсѣкжде, гдето живѣятъ българи“; 2) „вдъхновението въ сърдцата на младитѣ любовь къмъ науката и образованието“; и 3) „най-главното и най-важното: възобновението на народното ни свещеночалство и конечното прекъсване на всѣко сношение съ гръцкото въобще свещенство“. Но това е било всѣкога и платформата на Селимински, и разликата между него и Раковски е само въ възгледа имъ върху хайдушко-възстанишкото дѣло. Защото докато Раковски и занаятъ не ще престане да действува въ тая посока, напътвайки войводитѣ и организувайки четнишки нахлувания въ България — дори до смъртъта си въ 1867 г., Селимински, който не изключва по принципъ засилването на военния духъ у българитѣ, но който разбира добре, съ проникателния си умъ, опасноститѣ отъ необмисленитѣ политико-революционни почини, е държалъ неизмѣнно на дипломатическа и военна поддръжка отъ Русия, като е насърдчавалъ решително културната борба, съ всичкитѣ ѝ положителни и трайни завоевания.